

ING. FRANTIŠEK LAZECKÝ

(básník, prozaik, esejista, překladatel, spisovatel)

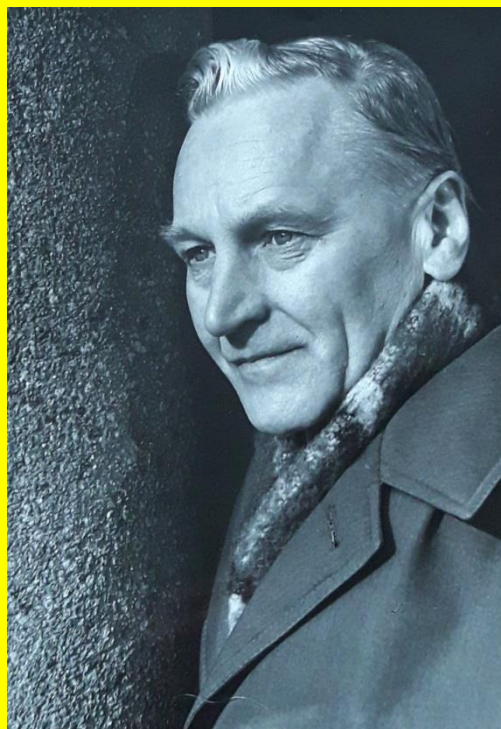
Narodil se 18. srpna 1905 v Tísku a pocházel z osmi dětí. Jeho rodiče měli dědičný grunt. Generace Lazeckých se do Tísku přestěhovala v 17. století ze Suchých Lazců (z toho údajně dostali příjmení Lazečtí). „Laz“ znamená vymýcený lesní prostor.

Měšťanskou školu navštěvoval v Klímkovicích. V deseti letech se chtěl stát zahradníkem, a tak následně studoval na Vyšší zemědělské škole v Opavě, kde v roce 1925 odmaturoval.

Po jejím absolvování studoval zemědělské inženýrství na Českém vysokém učení technickém v Praze a druhou státní zkoušku vykonal v r. 1930 na Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství v Praze. Během studií navštěvoval knihovnické kurzy na Univerzitě Karlově a absolvoval Státní knihovnickou školu. Současně pracoval v Ústřední zemědělské a lesnické knihovně v Praze, kde působil až do svého důchodu v roce 1968. Za dob své působnosti se stal dvakrát jejím ředitelem.

Od roku 1934 působil deset let jako vydavatel a redaktor měsíčníku Řád, od roku 1936 byl také vydavatelem týdeníku Národní obnova a od roku 1965 byl dva roky v redakční radě časopisu Věda a technika mládeži. Od padesátých let se stal členem poradního sboru Univerzitní knihovny v Praze a členem komise věcných katalogů Ústřední knihovnické rady ČSR.

V letech 1959 – 1962 externě přednášel na katedře knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1946 byl zvolen mimořádným členem Československé akademie zemědělské a v roce 1968 dostal medaili za zásluhy o rozvoj zemědělských věd a využití jejich poznatků v praxi.

Svou první rýmovačku složil jako malý kluk, když pásal krávy na lukách u potoka Jamníka. První opravdové krůčky k psané tvorbě začal při studiích v Opavě, kdy se stal spoluzakladatelem studentského časopisu Oheň. V něm publikoval své verše pod pseudonymem S. Mařek. Kromě Ohně své literární začátky otiskuje také v Moravskoslezském deníku v Ostravě.

Osudově ho zaujal Karel Jaromír Erben (zejména verše balady Svatební košile)

a Božena Němcová. Patřil do generace Nezvala, Halase, Wolkera, Závady, Báry a Vavříka. V Praze se setkává se Seifertem, Horou, Píšou a dalšími.

Přátelství nachází i mezi umělci jako byl houslový virtuos A. Rychta, skladatel J. Schreibr (některá Lazeckého lyrická díla zhudebnil), B. Dvorský, J. Šrámek, J. Durych a další.

Později přispíval do literárních časopisů dvacátých a třicátých let jako byly Sever a Východ, Cesta, Host, Pramen, Lumír,

Akord, Lidové noviny, Řád a další. Sbírkou Krutá chemie z r. 1930 si otevřel dveře k české poezii. Vyzdvihoval křesťanské duchovní hodnoty, které můžeme spatřit v básnických sbírkách Kříže a Odění královské. Tímto obrazem myslí básník život ve víře a v pravdě, kde vedle českých světců Václava a Ludmily a Jana Nepomuckého zachytil verše o zemi ohrožované nastupujícím fašismem.

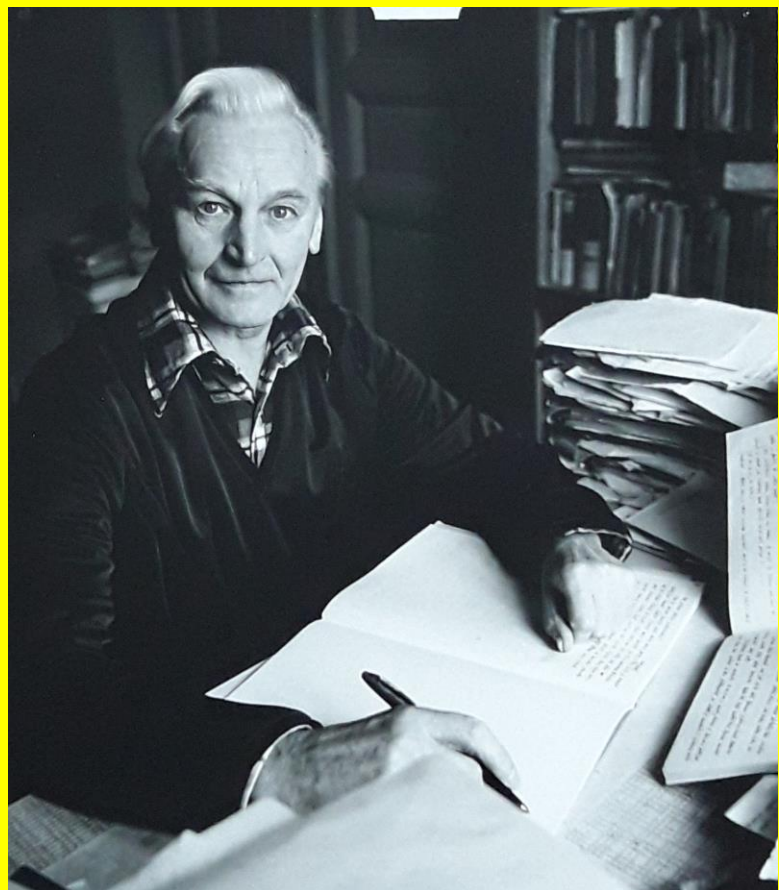
Před válkou vyšla básnická obdoba a polemika s vězněm Máchova Máje s názvem Vězeň a pět smutečních básní Malé rekviem, které ilustrují těžkou dobu okupace. Po válce byly vydány knihy Bratr svět, Má paní hudba, Hledání klíčů a Jenom vzlyk temnot.

Rozsáhlé skladby *Večeře u kata* a *Noční procházka s Falstaffem* vyjadřují velmi nemilosrdné odsouzení hmotného i duchovního teroru marxistické ideologie. Coby vedoucí redaktor řídil od roku 1934 až do zániku časopisu v r. 1944 vyhraněnou křesťanskou revui pro literaturu *Řád*.

Celé jeho básnické dílo je prodrchnuto hluboce prožívanou katolickou vírou. Poezii vnímal jako „laskavou podanou ruku bližnímu“. Kvůli tomu ho pak sledovala STB a následovala tvůrčí izolace. Psát ale nepřestal. I když byl v době normalizace stejně jako i jiní autoři umlčován a oficiální nakladatelství a redakce se mu vyhýbaly, našlo se dost nadšenců, zejm. na Ostravsku, kteří jej nehledě na možné důsledky, podporovali a pomáhali také s publikací jeho děl.

František Lazecký nebyl jen básník, ale také publicista, což předvedl v esejích *Pro mou zemi* a *Vladaři* či v próze *Studna v selském dvoře*. Obraz jeho tvorby je bohatý, básník nezůstává u povrchu věcí a myšlení, ale jde do hloubky.

Mnohé jeho eseje byly přeloženy do cizích jazyků, jednotlivé básně byly přeloženy do slovinštiny, francouzštiny i italštiny. Zabýval se překlady z ruské literatury a také

literárními autorskými adaptacemi slezského a lašského folklóru.

Rodák z Tísku byl slezským patriotem a usiloval o to, aby slezské pohádky měly stejnou hodnotu jako české národní pohádky. Do pohádek vnášel a kladl velký důraz na místní nářečí, dynamiku, melodii a „slovní vlnobití“, vše ale ve spisovné řeči. Mezi knížky pro děti a mládež najdeme Kvítka ze skleněné hory, Černá princezna a Ptáček Konypáček, Sedm Janků a Drak sedmihlavec, kouzelnou knihu říkanek pro nejmenší Malinový chodníček či Dukátovou stařenku, která skrývá pověsti ze Slezska. A tak se stal mistrem pohádek a pověstí z rodného kraje.

Vše, co dělal, dělal s horoucím srdcem (jak ostatně vyzdvihuje ve své básni S horoucím srdcem) s pokorou, úctou a neskutečnou skromností. Byl ochoten komukoli pomoci a nejen ve své rodné vsi je měl lidé rádi. Za základní lidskou hodnotu považoval lásku.

Nabádal, aby lidé milovali svět a lidi kolem se všemi nedokonalostmi a slabostmi. „Každý z nich nese svůj kámen. Pomozme jim ho nést, ať se v nich změní ve stavební kámen života i světa. Život je čas k stavbě. Kdo ten čas promarní, promarní všechno.“ Se svou ženou Květuší, se kterou se oženil 26. prosince 1942 ve Frýdlantu nad Ostravicí, k sobě chovali hluboký citový vztah.

Ačkoli žil se svou manželkou Květou a dcerou Zdenou v Praze, do Tísku se stále rád vracel, a rodný kraj se neodmyslitelně vtisknul do jeho tvorby. Byl venkovánem tělem i duší, zejm. Slezanem. Ani chuť velkoměsta jej nepřemohla a zůstal v srdci stále věrný svému rodnému kraji. Kouzelný zvuk domova zní téměř ve všech jeho sbírkách.

Zemřel náhle v plné životní i tvůrčí síle 16. listopadu 1984 a je pochován ve svém rodišti v Tísku.

Verš, který si přál básník mít na svém
náhrobku

*„Zpívám o heřmánku nad lidské rány,
májový deštěk svolávám na všecky.“*

TÍSEK - FRANTIŠEK LAZECKÝ

Vždycky, když vyslovím tvé jméno, dědino má,
je mi, jako bych vstoupil do svého dětství.

Kopce za mnou, kopce přede mnou,
tolik cest, kolik chodníků a po všech přicházím k tobě.

Vždycky, když vyslovím tvé jméno, dědino má
je mi, jako bych cítil vůni prastarých bylin,
jitrocele, heřmánku a té, kterou jmenují, vratič.

Těch bylin, co hojí rány, jimiž krvácí člověk.

Vždycky, když vyslovím tvé jméno, dědino má,
zjeví se přede mnou průvod veselých dětí.

Táhnou kolem tvých chalup a zahrad
a mávají na mne jabloňovými ratolestmi.

Vždycky, když vyslovím tvé jméno, dědino má,
ať bylo, co bylo, ať je, co je, ať bude, co bude,
všechno to vstoupí do údělu mého.

A všechno hoří v mém srdci, a všechno hoří v mém zpěvu.

Země: Slezsko.

Školní rok 1920/21.

Školní okres: Bílovec.

Číslo

Občanská škola v Klímkovicích.

Propouštěcí vysvědčení.

Lazecký František,

narozen dne *14 srpna* 19*05* v *Jiskru* ve *Slavsku*,
náboženství *římsko-kat.*, žák *3* třetí třídy zdejší školy, dostává za příčinou
propuštění ze školy tyto známky:

Morav: chvalitebně

Přínost: vyhovuje

V jednotlivých předmětech učebních:

Předměty povinné	Prospěch	
<i>Náboženství</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Jazyk vyučovací</i>	<i>chvalitebně</i>	
<i>Zeměpis</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Dějepis a občanská nauka</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Přírodopis</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Přírodopyt</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Počty</i>	<i>chvalitebně</i>	
<i>Měřitel a rýsování</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Kreslení</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Krasopis</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Zpěv</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Tělocvič</i>	<i>vyhovuje</i>	
<i>Ženské ruční práce</i>	<i>vyhovuje</i>	
Předměty nepovinné	<i>Jazyk německý</i>	<i>vyhovuje</i>
	<i>Jazyk francouzský</i>	<i>vyhovuje</i>
Vnější úprava písemných prací <i>dobře upraveně</i>		

Chodil do školy obecné od *15 srpna* 19*12* do *15 prosince* 19*12*,

do školy měšťanské od *16 srpna* 19*11* do *28 prosince* 19*11*

a úplně ji vychodil.

Propouštěcí vysvědčení F. Lazeckého z měšťanské školy v Klímkovicích z r. 1905

Vysvědčení.

Lazecký František

rodem z *Tisku*, studující prvního ročníku státní střední školy hospodářské v Opavě, obdržel za *první* pololetí školního roku 19*21/22* vysvědčení třídy *první s vyznamenáním*

Mravy: *normální*

Pilnost: *vytrvalá*

Prospěch v jednotlivých předmětech:

V jazyku českém	<i>chvalitebný</i>	<i>Ing. J. Běvaný</i>	
V jazyku německém	<i>vyborný</i>	<i>Ing. Ant. Dvořák</i>	
V zeměpisě	<i>vyborný</i>	<i>Bism. Krasný</i>	
V matematice	<i>vyborný</i>	<i>Ing. Ant. Dvořák</i>	
Ve fyzice a meteorologii	<i>chvalitebný</i>	<i>Ing. J. Běvaný</i>	
V chemii všeobecně	<i>vyborný</i>	} <i>Ing. Jan Jurek</i>	
V mineralogii, geologii a pedologii	<i>vyborný</i>		
V botanice	<i>vyborný</i>	} <i>Ing. Jan Jurek</i>	
V zoologii	<i>vyborný</i>		
V praxi zemědělské	<i>vyborný</i>	<i>Ing. Jan Jurek</i>	
V praxi přírodopisné			
V nepovinných předmětech:	V jazyku ruském	<i>vyborný</i>	<i>Dr. V. J. Jurek</i>
	V jazyku francouzském		
	V jazyku anglickém		
	Ve zpěvu a hudbě		
	V tělocviku		

Úprava písemných prací: *velmi úhledná*

Počet zameškaných hodin *8*, z nichž neomluveno *0*

V Opavě, dne *10. srpna* 19 *22*.

Ing. Ant. Dvořák,
ředitel.

Ing. Jan Běvaný
řídící.

Stupnice známek:

Mravy:	vzorné	chvalitebné	uspokojivé	zákonné	nezákonné
Pilnost:	vytrvalá	úspěšná	dostatečná	nestálá	nepatrná
Prospěch:	vyborný	chvalitebný	dobý	dostatečný	nedostatečný

Vysvědčení F. Lazeckého z 1. pololetí 1. roč. státní střední školy hospodářské v Opavě z r. 1921/22